

SLOBOZIILE DIN GORJ

GH. GÎRDU

Slobozii se numeau satele formate sau populate de locuitori veniți din alte părți, străini sau băștinași, care se bucurau de libertatea așezării lor, a limbii și a credinței, fiind scutiți pe un timp oarecare de bir și alte obligațiuni impuse în genere pămîntenilor. Ca sistem sînt foarte vechi, la început, se făceau pe moșiile domnești, boierești și mănăstirești, fără îndeplinirea unor formalități. Cu timpul însă, mai ales, în secolul al XV-lea, înființarea acestora a devenit o chestiune de stat, constituindu-se pe baza unui hrisov domnesc.

Cea mai mare parte a oamenilor din sloboziiile din Țara Românească erau veniți de peste hotare: sîrbi, bulgari, turci, unguri și români din Transilvania. Locurile unde aceștia s-au așezat au luat numele după originea locuitorilor, fie distinct, fie prin adăugarea la denumirea satului în cazul că acesta există. În județul Gorj, localități din acest gen găsim atestate documentar satele, Ugri, Unguri, Ungureni, Ungurelu. Astfel, Dan I, confirmă la 5 aprilie 1424 mănăstirii Tismana. Stăpînirea peste satul Ceurii, Dusești și Ungureni, cumpărate pe atunci de egumen. Lîncă aceste localități, găsim întărit mănăstirilor Tismana și Vodița, satul Tămășești, la 28 oct. 1428, denumit după întemeietorul său Tamaș, de origine ungurească. La 19 martie 1502, Radu Vodă confirmă jupînului Radu și fratelui său Petru, stăpînire peste mai multe sate, din care „să le fie Ungurelu jumătate”.

Primul privilegiu acordat sloboziiilor, prin hrisov domnesc în Țara Românească, este menționat în anul 1435, iar al doilea în 1505, acesta privind satul Topești din județul Gorj. Prin hrisov, Radu cel Mare la 28 mai 1505, împuternicește mănăstirea Tismana ca oricîți vecini se vor aduna pe

moșia Topești a sfintei mănăstiri și cîți sînt „să fie liberi de toate slujbele și dăjdiile mari și mici”. De asemenea, Vlad Voievod, la 1531, îngăduie egumenului Teofan de la mănăstirea Tismana să fie volnic să facă sat nou la Vadul Bistrețului și oricîți vecini vor aduna în acea siliște să fie „slobozi de toate slujbele și dăjdiile și muncile cîte se află în țară de sine stătătoare” fiind iertați pe 2 ani.

Prin hrisovul dat de Alexandru Coconul voievod, la 20 ian. 1626, logofătul Miloș este împuternicit să-și strîngă rumăni fugiți din Brănești, ori unde s-ar afla „măcar în sat domnesc, măcar în sat boerescu, ori călugărescu, ori la slobozie, ori la orașe”.

Tot Alex. Coconul, la 2 sept. 1626, împuternicește pe episcopul Serghie nastovnic al mănăstirii Tismana, să strîngă oameni străini, să facă slobozie, fără dajdie, pe moșia Călugăreni, „pentru ca această siliște de sat a rămas pustie, fără de oameni, încă din zilele răposatului Mihai Voievod”.

În secolul al XVI-lea, sloboziile luaseră o mare amploare, constituind o primejdie pentru dăjdiile și birurile domniei. Pentru curmarea acestui rău, unii boieri de neam din timpul domnitorului Alexandru Voievod „și-au dat seama că trebuie să se ridice toate sloboziile boierilor, mănăstirilor și străinilor ca păgubitoare pentru stăpînirea lor”. Pentru aceasta, s-au adresat arhiepiscopului, Chiril al Constantinopolului, care în sobor de preoți, la 28 aprilie 1626, a dezlegat de blestemele scrise în hrisoavele făcute pe vremuri pentru cei ce vor sparge slobozia și au hotărît „să nu mai fie slobozii”, în Țara Românească.

Se pare că această hotărîre scrisă într-o carte pecetluită, n-a avut efect deoarece în continuare mai sînt menționate slobozii și s-au mai acordat privilegiile de către domnitorii Țării Românești. De exemplu, la 30 sept. 1630, Leon voievod, poruncește dijmarilor, vinăriceilor și mierarilor din județul Gorj, să lase în pace „satul Tismana, slobozia al sfintei mănăstiri Tismana”, deoarece este scutit de dări.¹ Dintr-un document emanat mai tîrziu, adică la 10 iunie 1715, constatăm că moșii și părinții sătenilor de pe moșia Polovragi, ai fraților Ciucurencul, au venit de prin alte părți, făcîndu-și acolo așezămînt.²

La 15 oct. 1719, un număr de bulgari au adresat administrației austriece din Craiova, un memoriu, solicitînd să treacă sub protecțiunea acesteia. Memoriul fiind aprobat, bulgării s-au așezat în Brădiceni din județul Gorj și au primit ca semn al privilegiilor un sigiliu particular.

În harta austriacă întocmită de Fr. Schwantz, cu localitățile din 1718, în Gorj, figurează satul Slobozia, de lângă Tg.-Jiu, care fără îndoială era constituit cu mult înainte de această dată.

La începutul stăpînirii austriece în Oltenia multe sate erau părăsite de locuitori din cauza războaielor, a sarcinilor fiscale și a exploatării boierești. De exemplu, tot din harta întocmită de Fr. Schwantz între 1720—1722, se observă că în județul Gorj satele Recea, Rovinari, Moi, Văcarea, Șasa și alte șapte erau părăsite. Încă din 1720 administrația Olteniei a întretinut o intensă corespondență în legătură cu iobașii fugiți din părțile Transilvaniei în Oltenia, condiționînd înapoierea acestora de trimitere în schimbul lor a șerbilor și țiganilor din Oltenia, trecuți peste munți. În acest scop vornicul județului Gorj a primit porunci de la administrația Olteniei, la 10 iunie 1723, să întocmească lista cu toți țărani iobași veniți din ținutul Hunedoarei după 1718, spre a fi trimiși înapoi. Cu toate măsurile întreprinse pentru aducerea la urnă a fușarilor, fenomenul fușii e continuat mai ales din cauza sarcinilor fiscale din ce în ce mai grele. Cu timpul, voievozii români, pentru repopularea satelor, au luat măsuri să încurajeze imigrările.

Astfel, în 1744, s-a înșădat mănăstirii Tismana să strîngă oameni străini pe moșia Moi din Gorj.⁴

Totodată, Constantin Mavrocordat, la 4 februarie 1746, a dat un așezămînt domnesc privitor la avantajele locuitorilor înstrăinați, care ar voi să vină în țară „să se așeze or la ce loc le va plăcea, să fie în pace și în odihnă șase luni”, iar de la „acel soroc înainte vor începe a-și da rup-toarea lor, de om cîte taleri 5 pe an”.⁵

Nevoia de brate de muncă sporește ca urmare a apariției elementelor capitaliste în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea.

După încheierea păcii cu turcii, Alexandru Ipsilanti, în 1774, a făcut catagrafia locuitorilor dajnici ai țării, așezîn-

du-i în „liude“, adică o familie cu stare bună sau o adunare de două sau trei familii în stare mai săracă. Totodată văzînd pămîntul țării în multe locuri nelocuit a dat voie ca să vină din străinătate ori cîte familii vor vrea, înființînd două ispravnicate în 1776, unul în Valahia Mare și altul în Valahia Mică. Actul înființării nu este cunoscut, însă rezultă din alte documente, în special din raportul Divanului Țării Românești, înaintat generalului maior Stadter, la 20 iulie 1811, în care se precizează că „se numea ispravnicul de ungureni“.⁶ De asemenea, nu cunoaștem dacă organizarea celor două ispravnicate, este în adevăr, inițiativa luată pentru prima dată de Alezandru Ipsilanti.

Un document cu dată mai apropiată de data înființării celor două ispravnicate, este scrisoarea din 6 sept. 1799, trimisă de Ianache Moruzi, văr cu Alexandru Ipsilanti, către ispravnicii de Gorj, prin care înștiințează că mănăstirea Tismana, are orînduită milă prin hrisov domnesc de a ține zece oameni străini pentru ajutor la treburile mănăstirii, precizînd că „după ce să trudește de-i aduce din străinătate ispravnicu de ungureni, dvs. îi supărați cu pecetea de la Măria sa Vodă“.⁷

Atribuțiile ispravnicatului înființat în 1776 sînt întărite prin hrisovul domnitorului Mihai Șuțu, din 25 noiembrie 1783, arătîndu-se condițiile pentru acei străini de peste hotare ce vor veni în pămîntul țării „unde se vor așeza să se cheme slobozii domnești, neamestecîndu-se cu țara în cislă, nici cu dăjdiile visteriei obișnuite și neobișnuite“. De asemenea dăjdia s-a întărit la 12 taleri pe an plătibilă la trei sume adică pe cîte patru luni al cărei nivel și condiții de depunere au fost îmbunătățite față de cele din 1776, așa cum rezultă din hrisov.⁸

După încheierea războiului ruso-austro-turc (1787—1792), se pare că ispravnicatul străinilor n-a mai funcționat, datorită faptului că după ce a venit „armia austriacească“, co-Transilvania, a căutat să-i ducă înapoi în pămînturile Transmandirul acesteia văzînd mulțimea familiilor ce au venit din silvaniei și în Țara Ungurească, dar aceștia n-au vrut a se întoarce înapoi, dîndu-se la bir cu locuitorii țării. „Și așa, de atunci s-au stricat această orînduială și au lipsit venirea lor spre a lăcuî supt ocrotirea stăpînirii“.⁹ Cu toate că la 1792 ispravnicatul, desigur, n-a mai funcționat, totuși în alte

documente constatăm în continuare acordarea de scutiri pentru străini. De exemplu, în hrisovul lui Alex. Constantin Moruzi din 16 aug. 1793 se acordă mănăstirii Tismana dreptul de a ține 20 liude de „străini scutiți de toate birurile și alte angarii” și să fie apărați și ocrotiți pentru ca să se poată păzi sfânta mănăstire de tâlhari și oameni răi”.¹⁰

În 1812 Ion Gheorghe Caragea, a început a reglementa situația străinilor, înglobînd în același regim atît pe românii ardeleni „Ungureni”, cît și alți fugari veniți de peste hotare. Mai întîi s-a făcut o catagrafie a tuturor străinilor în vederea înscrierii lor într-un isprăvnicat. Cu această mare acțiune de catagrafiere a străinilor, s-au produs unele jafuri, din partea autorităților locale. Astfel, în județul Gorj suditul chesaro crăesc, Solomon Gearah, prin silnicie a luat de la cîtiva ungureni peste 1 000 de taleri, în timpul de cînd s-au apucat de s-au înscris la isprăvnicatul străinilor, fiind ajutat de ispravnicul județului, clucerul Grădișteanu, care i-a dat 14 ungureni „să-i aibă de poslusnici”¹¹ (anexa 1).

După întocmirea catagrafiei s-a reînființat „precum și din vechime a fost, doi ispravnici dă ungureni”, ale căror atribuțiuni asemănătoare cu precedentele, au fost stabilite prin documentul din februarie 1814, intitulat „Carte slobodă. Ponturile așezămîntului străinilor”.¹²

Printre altele se menționează că și acești străini „să dea la Visterie o ușoară dajdie”, pentru neapăratele trebuințe ale țării. În afara isprăvnicatului rămîneau sudiții austrieci care aveau la mîna lor „patentă de sudit”, iscălită de marele vistier al țării, aceștia fiind sub protecția consulului a unui stat străin se bucurau de privilegiile fiscale și o jurisdicție deosebită de aceea a pămîntenilor.

Într-un raport din 14 ianuarie 1814 aflăm categoria de ungureni ce s-au așezat în țară din părțile Transilvaniei, mulți însă au trecut peste Olt. Pentru județul Gorj se dă un catastif de sirbi străini ce au venit din țara nemțească și s-au așezat în țară, din care pentru 44 de familii și 4 de holtei se indică locul de așezare. Printre alții sînt înscriși Patiu și Iovan Sîrbu la Stăneștii de Jos; Nesa, Sîrbu, Pătru Pencof, Radovici, Stoicu și alții la Căpăceni; Părvu Nicola, la Slobozia, Iancu Zetcovici la Vădeni, Rădoi Petcu, Marcu Tu-

dorovici la Cartiu, Ivan Velicovici, Gh. Cirmasu, Dulgheru, Popovici, Sărbu la Tg.-Jiu, căpitan Ioniță Sărbu la Magherești și alții.

Tot în raportul din 1814, se arată că între străinii ce au început a veni din Transilvania sînt și 56 sălașe de țigani cu vătaful lor care „fiind veniți din ținuturile străine au fost trecuți și ei în părțile țării nemțești și acum au ieșit și ei în țară și s-au așezat în județul Gorjului”. Se cere poruncă cum să se procedeze cu acești străini „mai ales cu țiganii aceia ce s-au așezat în județul Gorjului”. La sfîrșit raportul se încheie cu statistica catagrafiei: 265 ungureni, 127 sirbi¹³ (anexa 2, 3).

Datorită faptului că cei din așezămîntul străinilor se bucurau de anumite privilegii și reduceri de dăzii, mulți din pămîntenii birnici fugeau prin diferite mijloace înșelătoare între străini, pricinuind pagube visteriei. O încercare de amestec al pămîntenilor în cei străini s-a manifestat în satele Bălta și Valea Mare din județul Gorj, sesizată de vătaful plaiului Vilcan. La 30 oct. 1815 s-a dat o poruncă domnească către ispravnicul străinilor să scoată cele 100 de familii ale satului Bălta și să fie așezați între dajnicii birnici, iar cei din Valea Mare dacă nu pot să fie îmblinziți să rămînă la străini, ca să nu mai „supere auzul Măriei Sale”.

Printre jeluitorii din Valea Mare se găsesc: Mihai Poroi, Sandu Tocaru, Cojocar, Zaharia, Rădulea, Medhar, Cîmpoieru, Vitejan, Virizia, Vulpe, Ceauș, Măneacă, Hîldă și alții.

De altfel, pentru toate satele, ispravnicul din Gorj este mereu atenționat asupra faptului că locuitorii pămînteni de care el răspunde, în special holteii, feciori și birnici se așează la orînduiala străinilor, cerîndu-i foaie de străini ce se află în acel județ, neștiuți de visterie.

Datorită faptului că în toată țara mulți dintre birnicii pămînteni treceau în rîndurile străinilor ceea ce pricinuia dărăpănarea județelor, Ion Vodă Caragea desființează în septembrie 1818 instituția pe care tot el o înființase.¹⁴

Fără îndoială că această măsură a provocat fuga și mai masivă a locuitorilor de prin sate. Atît pămîntenii cît și străinii din județul Gorj au fugit în anul 1818 spre alte județe. Astfel, au trecut din Gorj în Mehedinți 293 lude, în

Dolj 130, în Romanași 363 și Vilcea 206 lude, în total 992 familii de fugari. Pentru stăvilirea fugii locuitorilor de prin sate, Alexandru Șuțu Vodă dispune reînființarea celor două isprăvnicate de ungureni în luna aprilie 1819.¹⁵

După această perioadă găsim o evidență mai clară și mai completă a sloboziilor din țară, înscrise în cite un catastih întocmit de isprăvnicatul din Valahia Mare pentru cele 12 județe de dincoace de Olt, și cel din Valahia Mică, pentru cele cinci județe de dincolo de Olt.

Sloboziile din Gorj, sub această formă apar din 1819. Acest lucru se deduce din „delele cu perelipsuri” ale isprăvnicatului străinilor „prez Olt” privind socoteala familiilor trecute ca adaos în „tetraminia” anului 1820, provenind din cele ale anului 1819.

În această situație sînt 14 familii de sudiiți din Gorj, ce au răspuns la dajdia la orînduiala străinilor, cîteva sporuri de 38 și jumătate de familii și aranjarea la orînduiala străinilor, prin scoaterea de la birnicii pămînteni a 49 și jumătate de familii de la Bălta Ungureni și 38 familii de la Dobrița. De asemenea, Nicolae Ernuță zet Vlăduțu Bercescu din greșeală a venit în tabla satului Cernădia, deși după mumă tot neamul lui se pogoară din mazil.

Din Chenarie 1820 se găsesc catastihe cu suma familiilor străine din cele cinci județe de peste Olt, trecute în dajnicii isprăvniciei străinilor, întocmite la patru luni adică pe tetraminii.

Fiecare tetraminie, are înscrisă denumirea sloboziei, numele și prenumele dajnicilor străini, numărul talerilor, a banilor și suma (nr.) ludelor. După ce sînt trecute toate sloboziile cu dajnicii care o compun, sînt înscrși un mare număr de străini „răspîndiți (risipiți) pe alocurea”, prin toate satele județului sau „sudiiți lepădați în dajdie”, după care se face adunarea, adică recapitulăția sloboziilor cu sumele încasate.

Între 1820—1830, găsim menționate în județul Gorj, 23 de slobozii și șapte care în acea perioadă aparțineau de județul Mehedinți¹⁶ (anexa 4).

Făcînd o așezare geografică a lor, observăm că se întind de-a lungul lanțului subcarpatic la ieșirile din munți, sau răspîndite de-a lungul văii apelor spre sud, formate în majo-

ritate din populație ardelenescă, poreclită pe nedrept „ungureni”, veniți unii din timpuri mai vechi, alții mai exact din secolele XVII și XVIII, revărsindu-se prin toate satele, începînd de la Baia de Aramă pînă la Băbeni, din Valea Oltului¹⁷. În acest sens a rămas gravat într-un document din 1773 strigătul locuitorilor din cele două principate Muntenia și Moldova că „Tot Ardealul vine peste noi”.¹⁸

Trebuie subliniat faptul că fenomenul invers de imigrare a fost în rare cazuri. Mai ales în timpurile mai vechi și în special în secolele XII și XIII documentele sînt mărturie că nu a existat fenomenul de trecere a țaranilor români în Transilvania. Se poate să se fi refugiat adversari politici sau boieri nemulțumiți față de domnie, care nu rămîneau acolo decît pînă la găsirea primei ocazii de a se reîntoarce. Un fenomen de acest fel îl reprezintă cazul boierilor din Oltenia refugiați în Transilvania, chemați înapoi în 1738 de Pașa din Vidin prin intermediul boierului Matei Bălăcescu.¹⁹ Se știe că, între Transilvania și celelalte țări surori existau continuu ample legături politice, economice și culturale, Carpații fiind puntea de legătură permanentă a spațiului românesc. Numai în cazul evenimentelor social politice atît de apăsătoare, românii ardeleni au trecut în multe cazuri definitiv în țările surori. Persecuții religioase, exploatarea sîngeroasă, fuga de călănie și foamea au fost permanent cauzele imigrării ardelenilor și a altor locuitori de alte naționalități din Transilvania, în special secui și sași.²⁰ Pe acest temei socotim că popularea satelor în țările românești cu populația venită de peste munți nu s-a făcut prin transhumanță. Este adevărat că mulți oieri coborau cu oile peste Carpați dar se întorceau, fiind foarte rare cazurile în care-și manifestau dorința să rămînă în principate. Fără îndoială că în cazurile persecuțiilor social-religioase și unii din oieri fugeau prin locurile cunoscute împreună cu vitele și cu avutul pe care-l puteau să îl strecoare. Documentele sînt mărturie că în cazurile diferitelor întîmplări, ajunși la Sibiel, Galeș, Aciliu, Săliște, Poiana, Dobîrca, Ilurile guberniei Clujului, Orăștie, Rod, Rășinari, Miercurea și alte sate ale Transilvaniei, au trecut Carpații, în Valahia, unde se bucurau de libertate în sloboziile străinilor.

Numele familiilor din sloboziile din Gorj ca Moga, Brașoveanu, Gălățeanu și altele, indică originea românilor ardeleni, iar de Cicu, Tamaș, Popovici, precum și frecvența

prenume de Ianoș, atestă originea celorlalte naționalități din Transilvania. Dat fiind originea etnică și legăturile vechi între cele trei țări surori, precum și amestecul unor băștinași în slobozii, se constată că numele imigranților „de dincolo” adică din Transilvania cu greu se dovedesc de familiile din Țara Românească.

De aceea, enumerând nume de familii din sloboziile gorjene, se observă totuși că multe dintre ele au corespondent la multe nume de familii mai frecvente din satele ardelenești.

Pornind pe sub munții Gorjului, începem cu slobozia plaiului Cloșani din fostul județ Mehedinți, cu nume românești ardelenesti ca : Nicolae Pocarul ot Prezma, Pană Tabacu, Busuioc Ungur din Ierbovița de munte și alții. Lăsăm celelalte sate în care găsim notați ungureni risipiți pe alocurea prin satele din Gorj și ajungem la sloboziile Vinăta și Tismana, care înglobează o serie de familii de origine ardelenă. printre care cele mai frecvente se enumeră : Gălătescu, Gălățeanu, Mutulescu, Dascălu, Ciobanu, Stănuț, Mucenic. Moga, Moșoiu și altele. Pe bună dreptate un asiduu cercetător al satelor gorjene (Ion Conea), luându-se după informațiile locale, spunea în 1940, că populația cătunului Vinăta lipit de Tismana este formată „pe jumătate din români și jumătate din ungureni”, veniți de prin părțile Clujului și Sibiului, iar familia Gălătescu își are originea din „satul Galați de lângă Făgăraș”.

În continuarea lanțului subcarpatic, întâlnim slobozia Boroșteni, iar mai în munte înșirate ca mărgelile, în linie dreaptă, se află sloboziile Valea Mare, Bâlta și Dobrița. Și azi locuitorilor acestor sate li se spun ungureni, ei considerându-se „de dincolo”, mai ales cei bătrâni păstrează portul și accentul vechilor păstori din satele ardelenesti! În slobozia Valea Mare, figurează familiile Glăvan, Nădrag, Stoichină, Lazăr, Mateheru, Firizea, Ceaușu și multe altele, iar slobozia Bâlta însumează denumirile familiilor Albulescu, Roman, Brădiceanu, Cîmpeanu, Constandin zet Ianache ce-i zice și Vâlcea, Ion sin Alion, Ion Țepuț holtei, Iacov din Todea cu brat ego Ion, Ianoș Ionașcu, Lazăr Iancu și Ianoș Mocole cel Mare, Stanciu al Evii, Todea Floarei cu Ion Danciu Curcă și altele. Din documentele cercetate rezultă că

Valea Mare începe să fie locuită de ungureni după 1814, nefiind menționată în catagrafiile anterioare.

În ce privește însă satul Bâlta, remarcăm că aproape aceleași nume de familii și chiar ca număr sînt cuprinse în catastrile sloboziei Bâlta întocmite după 1820 și au figurat și în catagrafiile anterioare ale dajnicilor pămînteni ai visteriei cînd nu funcționa isprăvnicatul străinilor. Astfel, în condica birnicilor din Gorj întocmită în 1808 la plaiul Vilcan, sînt înscrise satele Bâlta români, cu 16 familii și satul Bâlta ungureni cu 52 de familii, din care 11 familii de frunte, 11 de mijloc și 30 de coadă, 11 văduve și nevolnici. Aceasta demonstrează că locuitorii ungureni din Bâlta au avut așezare mult mai veche decît cea prezentată în catagrafiile sloboziilor din 1819—1831. Același fenomen considerăm că s-a petrecut și cu locuitorii satului Boroșteni români și Boroșteni ungureni, tot din plaiul Vilcan, cu cei din Stănești români, Stănești ungureni, cu Slobozia din plasa Jiului de sus, cu cei din Novaci români din plaiul Novaci și cu cei din Ungureni de sus din plasa Gilortului de jos.²¹

Ungureni din Dobrița se pare că au fost amestecați cu pămîntenii în catagrafia birnicilor din 1808, fără a se crea un sat separat, fiind deosebiți abia în tetraminiile străinilor de după 1820. Și aici sînt multe nume de familii asemănătoare cu a celor de peste Carpați, cum ar fi: Gârlea, Vlăduț, Ciofrilă, Bobulete, Săvulescu, Puianu, Timișanu, Sârbu, Berca și foarte mulți locuitori din familia Cică sau Cicu, veniți se zice din părțile Oradei și s-ar trage dintr-un nume unguresc. Nu putem, susține teoria documentului, totuși în parte are dreptate învățătorul satului Dobrița prin răspunsul său din 1874 la chestionarul arheologic al lui Odobescu, arătînd că: „nu se știe însă pozitiv dacă originea locuitorilor ar fi comună, totul este pozitiv, este că, toți sînt veniți din țara Ardealului, chiar obiceiurile îi probează”.²² Desigur nu toți oamenii sînt din Ardeal, regiunea fiind locuită din vechime, după cum rezultă din obiectele de fier și scheletele găsite în interesantele peșteri din comună.

O altă slobozie subcarpatică, Ohaba, atestă originea ardelenescă, numele ei fiind corespondent în alte județe ale țării și mai ales peste Carpați de unde locuitorii au venit. Asemenea „comune dublete” cum le numea în 1942 o cercetătoare (Mara N. Pop), sînt multe în Gorj, pomenite de mul-

tă vreme : Curpen, Groși, Daia, Hobîța, Peșteana, Vai-de-ei etc.²⁹ Slobozia din Ohaba, din categoria dubletelor, apare în documente în secolul XIV și XV.

Mai spre sud de Dobrița, spre răsărit pe valea Sușitei din lanțul munților pînă lingă Tg.-Jiu, porneau sloboziile Stăneștii de sus, Stăneștii de jos, Măzăroi și Călești.

Din slobozia Stăneștii de sus făceau parte familiile Ardeleanu, Brașoveanu, Bozan, Danciu, Negărea, Neagu, Ciurea, Neamtu, iar din slobozia Stăneștii de jos : Boroiu, Ciocan, Sofronie, Urzea.

De asemenea, slobozia Măzăroi. cătunul de lingă Stănești era formată din ungureni veniți de dincolo. Satele din această zonă sînt vechi, unele cu numele de origine latină calesco-calescere (a face cald). În decursul timpului numele lor au fost amestecate, confundîndu-se unul cu altul. Astfel, în actul din 16 iulie 1800 se vorbește de „Cernădia de jos, ce se cheamă și Călești”, iar în împărțirile administrative de la începutul secolului, în comuna Stănești se înglobează numai satul Alexeni și Cernădia, înțelegîndu-se însă prin Cernădia, satele Măzăroi-obrejani, Măzăroi mosneni. Bibești, Căleștii propriu-zis, Călești. Slobozia din Călești însuma un număr de 10—11 liude în care figurau familiile Săvulescu, Pușcaș, Zubai, Sofron, Murgu, Opriș, Ciulea, Ciumpoer, Damian, Boloșin, Oprițescu, Măcescu, Dumitrescu, Greca. Interesantă este însemnarea din 1942 a învățătorului satului Călești (C. I. Doțaru) care vorbește despre familia Gh. Zagorianu, venit de peste Dunăre, probabil din Stara-Zagora pe la 1790, deoarece fusese condamnat la moarte în țara sa fiind adus de un prieten al său Geanoglu din Vădeni. În adevăr pisană bisericii din Călești vorbește de micii proprietari Gh. și Smaranda Zagorian, care încetează din viață în 1813.

Slobozii puternice întîlnim și în partea subcarpatică de răsărit a Gorjului : Novaci, Crasna și Benghești. Ungurenii din Novaci, care pînă nu de mult au constituit un sat separat, sînt de obîrșie din Poiana Sibiului, de sub munții Sibiului, rămășițe de mocani sau mărgineni și din satele județului Alba. Numele de familie ca : Sebeșan, Jipa, Șandru, Ponenar, Ciorogar, Ungurean, Jinar, Teban, Uritu, Drăgan, Dafinescu, Piluță și numeroase altele vin să ateste obîrșia din inima Transilvaniei a novăcenilor. Vorbind despre locuito-

rii din satul Novacii străini în 1921, învățătorul satului (P. Stamatoiu), spunea că sînt „veniți de peste munte și împrietăriți în 1864” iar altul (C. Liana) în 1935 menționa că „ei au portul și caracterul cu totul deosebit de al băștinașilor”.

În aceeași zonă sînt cuprinse familiile Lupulescu, Chiriac, Bărban, Gușatu, Istrate din Slobozia Bengești, Ciocel, Ciobanu, Cacoveanu, Ciob, Crețu din Slobozia și familiile Boroștean, Hot și Sărbu din slobozia Recea. De altfel, în împărțirile administrative ulterioare ale Gorjului, s-au menținut multă vreme satele Crasna Ungureni și Bengești Ungureni.

În jurul municipiului Tg.-Jiu au polarizat sloboziile Bîrsești, Vărsăturile, Vădeni și Preajba. Aceste sate astăzi sînt înglobate în municipiul Tg.-Jiu, așa cum rezultă din indicatorul localităților din anul 1974.

În Slobozia Bîrsești s-au așezat familiile Bistreanu, Văgăună și a lui Radu Obru, iar în slobozia Vărsăturile familiile Mănilă, Moșoiu, Comănești, Ardeleanu, Joantă, Mărărețu și multe Ungureanu.

Slobozia din Vădeni ca număr de contribuabili era mult mai redusă fiind reconstituită se pare mai mult din locuitorii veniți din Bumbesti, coboriți din părțile Ardealului. Cuprindea printre familiile mai însemnate numele lui Toma Rahov, Toader Silișteanu, Pădureanu, Ungur și Ploscaru. Desigur, satul Vădeni este mult mai vechi decît locuitorii așezați în slobozie, el fiind atestat documentar încă din 1570, păstrindu-se însă mai înainte de urbanizarea sa, denumirea părții de mijloc de „ungureni”, veniți după cum spunea, în 1942, un învățător (Toma Becherete), din satul Preajba. Populația din Preajba, scria în 1942, un cadru didactic (Elena I. Sfetcu), e formată din ungureni, iar „chipul lor aduce întrucîtva cu chipul strămoșilor noștri daci”, se ocupau cu creșterea oilor, poartă cojoc, opinci, suman, ȋtari, căciulă mocănească și părul cu plete.²⁴ În adevăr, cei din Preajba se trag din ungureni, așa cum rezultă din catastihelile sloboziei acestui sat din 1820, în care sînt înscrise mai frecvent familiile: Mălăel, Dafinel, Ciocăzan, Mocianu, Târlea, Gugudeanu, Dăianu, Mălăescu, Lume, Plută, Văcaru, constituite în 50 de lude.

La fel se prezintă situația sloboziilor la sud de Carpați formate din ungureni. Spre exemplu, în slobozia Telești figurează printre alții Constantin Roman, Stoico Brătei și Gheorghe Flămîndu, iar în slobozia Rovinari, Manole și Danciu Ungureanu. Tot mai spre sudul județului Gorj au fost unele slobozii ce făceau parte din județul Mehedinți. Se enumeră slobozia Turceni, cu familiile Jianu, Ciortan, Grecu, Cioată; slobozia Țințăreni cu familiile Mămularu, Abagiu, Tăbăcaru, Cojocar, Ortilă, Bucureșteanu și altele.

În afară de așezarea străinilor în slobozii mai exista un număr restrîns de locuitori stabiliți în majoritatea satelor gorjene, fiind ținuți în evidența isprăvnicatului ca răspîndiți sau sudiți lăpădați în dajdie, care cu timpul ca și mulți din sloboziile constituite separat au fost asimilați de pămînteni. De aceea, în multe locuri întîmpinăm expresia unor localnici că satul lor a fost format de oameni din străinătate, cînd în fapt poate să fie vorba ca familia lor să-și aibă obîrșia din altă parte. Asemenea așezări de locuitori străini găsim la Hobîța pe D. Bobulea și Barbu Poenaru; la Cimpul Fomii pe Mihai Ropan; la Andreești pe Gh. Făgărășanu; la Cărbunesti familiile Panduru, Beche, Peștea, Bătar, Trăistaru; la Logrești-Birnici pe D. Stoiculescu, la Tg.-Jiului familiile Păun, Curelea, Sârbu, Tabacu, Părpîneață, Fotea, Abagiu; la Slivilești Ion Pupăză și Gheorghe Băran; la Peștea Dumitrașcu și Gheorghe Teodor sluga arendașului; la Stolojani, I. Tîrban Ungureanu și mulți alții prin satele Gorjului.

Menționăm că numărul străinilor risipiți pe alocuirea în satele județului Gorj ocupau o pondere destul de însemnată în totalul numărului de familii așezate în slobozii. De exemplu, în tetraminia pe mai-august 1825 din cele 633 lude ale sloboziilor gorjene, de la care s-au încasat 4401 taleri, erau răspîndite 265 de lude cu 1348 taleri.

Pe lîngă acestea, se mai constatau străini descoperiți ulterior, denumiți spornici care se adăugau la tetraminia respectivă. Ca exemplu, în tetraminia ghen-aprilie 1824 „tabla spornicilor”, a cuprins 26 de străini cu 114 taleri așezați prin diferite sate sau slobozii ale Gorjului.

De altfel, aportul străinilor din Gorj la veniturile Visteriei prin „ușoara dajdie” cu care contribuiau, era totuși însemnat, deoarece aceștia dispuneau de o putere economică

bună, realizată mai ales din creșterea vitelor. Printr-o extrapolare, sloboziile din Gorj în perioada 1820—1830, la 500—900 lude depuneau între 4000—8000 taleri la o tetraminie (a se vedea anexa nr. 4).

O situație în lei mai exactă este dată de visteria Țării Românești privind strângerea birului de la străinii din Valahia Mică de la 1 mai 1828—1830, din care aflăm că din cei 413 400 lei încasați de la aceștia, județul Gorj a contribuit cu 35 399 lei, din care 5 381 lei s-a oprit la ispravnicatul străinilor pentru acoperirea cheltuielilor, făcute mai ales cu plata slujbașilor (boier ispravnicul, sameșul, logofătul și zapcii plășilor).²⁵ Contribuția județului Gorj la visterie era cea mai mică față de celelalte județe, pentru că și numărul străinilor era mai redus, majoritatea trecînd continuu spre județele mai bogate, atît din Oltenia cît mai ales în Valahia Mare, avînd dreptul să se așeze unde vor. Chiar dacă unii vătăfi le făceau greutăți, străinii făceau „strigare” pentru a li se acorda privilegiile dorite avînd tot sprijinul domniei. De exemplu, vătăful plaiului Novaci, reținînd niște familii și feciorii holtei ai acestora veniți din Transilvania prin schela plaiului, care doreau să meargă la rudele din București în 1830, a primit ordinul divanului și al visteriei, să facă punere la cale după orînduiala toată.²⁶

Aportul străinilor la prosperitatea Țării Românești este recunoscut în foarte multe ocazii. De exemplu, Marele Divan prin anaforaua din aprilie 1819 către domn, în privința celor veniți de peste munți, arată că se silesc „cu multă sudoare și osteneală spre dobîndirea hranei și a lucrării pămîntului, deschizînd locurile acestei țări și împodobindu-le cu nenumărate semnături, în spre îmbivșugarea obștei”. De aceea, visteria se îngrijea permanent ca străinii din slobozii să nu fie supărați de către căpitanii sau zapcii plaiurilor „cu feluri de însărcinări”, fapt ce i-ar determina să se strămute, aducînd pagubă visteriei.²⁷

Astfel, în 1830, Visteria a atras atenția ispravnicilor de Gorj că „a fost înștiințată de ispravnicul străinilor din Valahia Mică, de neîncetatele supărări în feluri de chipuri ce cearcă birnicii străini de către birnicii pămînteni și slujbașii județului”. Ocîrmuirea Gorjului a răspuns că „nu face nici o supărare dajnicilor străini, ei fiind păziți după așezămîntul întocmit între ludele birnicilor și dajnicilor străini, arătînd

că rău înștiințează ispravnicul străinilor". Totodată, zapcii Gorjului se îngrijeau de sănătatea locuitorilor străini de la toate sloboziile și de cei risipiți, informînd la 31 ianuarie 1830, că sînt toți sănătoși de la mare pînă la mic și sînt cercetați de două ori pe săptămîină prin „deselnici și cinovnici precum au fost porunciți”.

Despre sudiții austrieci din Gorj, aflăm că aceștia au înștiințat consulul rusc despre măsurile luate de ispravnicul de peste Olt, prin care a dat la bir feciorii de soldați; pe Ștefan Nicolae, Dimitru Lărmovești și Pavel Cuciuc. Acesta a rugat visteria să-i scutească de toate pămîntestile tabele.²⁸

Cu toate privilegiile acordate, slobozienii au fost continuu înșelați de slujbași și chiar de ispravnicii străinilor prin încasări mai mari, prin scăderi a unor familii considerate ca decedate sau fugite. Pe această linie se cunosc ne-regulile ispravnicilor Nicolae Brăiloiu și Iancu Bengescu în 1814, sameșului Dumitrache Bobescu și Costache Sterian în 1830, împărțit de ispravnicul Constantin Rușeț.

Cu numirea sloboziilor ne oprim la anul 1829, considerînd că altele ca denumire nu au mai existat în Gorj, deși o situație a lor probabil s-a făcut și în 1830, așa cum rezultă din pitacul Căimăcămiei din Craiova, către cinstitele ocîrmuiri a județelor, prin care se cere să se trimită catagrafia sloboziilor de pădure, de cîmp, de munte, cu starea lor, cu suma familiilor și a banilor ce plătesc. De altfel, dajdia de la aceștia s-a încasat pînă la aplicarea reformei fiscale prevăzută în Regulamentul Organic care prevede la 1 iulie 1831, printre altele, că se desființează „amîndouă ispravnicaturile de streini și vătășiile de plaiuri”²⁹. Ca urmare Visteria Țării Românești, a dat poruncile necesare către cei doi ispravnici ai străinilor și boierilor ispravnici ai județelor, arătînd că „birnicii streini și toată orînduiala acestora supt orice numire are, să împreună cu ceilalți dajnici ai satelor și ai orașelor și să-și plătească birul capitații lor sau darea pentru patentă fieșcare la ocîrmuirea județului unde își va avea hălăduirea”.³⁰

Astfel că, sloboziile din Gorj și-au încetat activitatea organizatorică la 1 iulie 1831 iar „populația lor a trecut la plata dajdiei la fel cu pămîntenii”.

Cu toate că sloboziile s-au desființat la 1831, fenomenul de sosire a românilor ardeleni și a altor străini în satele Gorjului a cunoscut un mers ascendent, mai ales în noile condiții de dezvoltare a societății românești. Pe această linie se enumeră cazul unor băjenari veniți prin plaiul Novaci prin poteca Recea; cazul celor cinci familii de români coborâte pe poteca Florile Albe în 1830 în Gorj, pentru că nu au avut loc de hrană și de frica cătăniei; cazul celor 131 de familii de băjenari veniți în Gorj din Austria în 1832 și reîntorși în 1835 cu vitele lor; cazul fraților Manea cu rudele lor care în 1844 au coborât cu oile prin pasul Viican și au cerut să se stabilească în Cernădia și Vărsăturile. Cazurile continuă, fiind numeroase, mai ales spre sfârșitul secolului al XIX-lea, când o serie de negustori și profesori ardeleni au venit și au contribuit prin activitatea lor împreună cu autohtonii, la dezvoltarea economică și culturală a Gorjului, precum și la desființarea frontierei ce despărțea Gorjul de Ardeal³.

Dacă după desființarea isprăvnicatelor și a sloboziilor, s-au menținut multă vreme denumirea unor sate în Gorj în funcție de originea locuitorilor, cum au fost numele satelor: Slobozia, Crasna Ungureni, Novaci Streini și Ungurele, astăzi în acest colț de țară, portul și obiceiurile se mai păstrează în parte, iar singele s-a asimilat în același șuvoi al slobozirii unei noi orînduiri socialiste, rămînînd doar ca amintire localitatea Slobozia, înglobată în municipiu și a satului Ungureni de lîngă Tg.-Jiu.

B I B L I O G R A F I E

¹ Documente privind Istoria României B. Țara Rom. pag. 61, 69, 13 VI, 10, 28 II, 162, 167, VI 96, 89, 114, 29, III 101; Documenta Romaniae Historica vol. XI pag. 226, 385, vol. XXI pag. 10, 96, 135, vol. XXVI pag. 268; Arhiv. Stat. Buc. Condicta M-rii Horez nr. 252, pag. 76 v — 77.

² Arhiv. Stat. Buc. M-rea Polovragi vol. I doc.

³ Acad. R.S.R. Hărți Dv 35 Fr. Schwantz; Ioan C. Băncilă, Oltenia sub austrieaci; O. Lugoșianu, Oltenia sub ocupațiunea austriacă, Buc.

1889; Documente privind relațiile agrare în veac. XVIII Țara Rom. vol. I, doc. 100, 102, 103, 110, 118; N. Iorga, Studii și documente, pag. 140—141.

- 4 Acad. R.S.R. XXI/64; Arh. Stat. Buc., mss 329 pag. 51, 84v, 85.
- 5 Doc. relaț. agr. veac XVIII vol. I, doc. 288, 317—318.
- 6 Documente privind economia Țării Românești 1800—1850, p. 117.
- 7 Arhiv. Stat. Buc. M-rea Tismana Pach. netreb. nr. 28; Arhivele Olteniei, an. II, nr. 5, ian.-febr. 1923.
- 8 Doc. relaț. agrare veac. XVIII, vol. I, pag. 644—645 doc. 546.
- 9 Arhiv. Stat. Buc. Ad-tive vechi 2362/1811 pag. 162; Doc. economia Țării Rom., pag. 117.
- 10 V. A. Urechia, Doc. înedite din domnia lui Alex. C. Moruz, Buc., 1893, pag. 156.
- 11 Acad. R.S.R. Mss. 267, pag. 101, 102 (anexa 1).
- 12 Arhiv. Stat. Buc. Ad-tive vechi 2773/1814 pag. 376—377; Rev. Arhivelor nr. 1/1968 pag. 46. G. D. Iscriu „Un dregător mai puțin cunoscut”.
- 13 Arhiv. Stat. Ad-tive vechi 2154a/1814, pag. 1, 2, 3 (anexa 2); pag. 5 (anexa 3); 2373/1814, pag. 132v, 344v, 262, 331, 347; 2204/1818 pag. 100.
- 14 V. A. Urechia, Ist. Rom. tom. XII, Buc. 1898, pag. 214—218.
- 15 *Idem.*
- 16 Arhiv. Stat. Buc., Ad-tive vechi 187/1820—1828 (anexa 4).
- 17 Arhiv. Stat. fil. Sibiu, Catastih de Conscriptiunea sud Valahia: Vâlcea, Mehedinți, pag. 24.
- 18 N. Iorga, Relaț. toponomice pt. istoria neșlută a Rom., Buc., 1941; Ion Conea. Pe urmele descălecatului din Sud Extras 1940.
- 19 C.C. Giurăscu, Material pentru istoria Olteniei, vol. III, doc. 210; Transilvania în istoria poporului român, Buc. 1967, pag. 47.
- 20 E. Hurmuzachi, Documente, vol. III, pag. 39,40; XVII, pag. 1630, 1607, XVI pag. 1016, XVII pag. 18, XIX/I pag. 377—378; St. Metes, Emigrarea românilor din Transilvania în sec. XVII—XX, Buc., 1971; Prof. Toma Adam, „Obârșia”, Vâlcea 1978 mms.
- 21 Arhiv. Stat. Buc., Visteria 4852/1808.
- 22 Acad. R.S.R. mss 226 vol. VI, Gorj, pag. 56
- 23 Bul. Soc. R.P. Geografie, Tom. LXI/1942, pag. 181.
- 24 Arhiv. Stat. Buc. Ministerul Culturii Naționale 594/1942, p. 216. Monografia sat. Vădeni inv. T.T. Becherete; Monografia sat. Că-

lești inv. C.I. Dogaru; 649/1942 Monogr. com. Vădeni, inv. E.I. I. Sfetcu; C. Lianu, Monografia Novaci Tg.-Jiu 1935; Rev. Jiul nr. 11—12/1921; P. Stamatoiu, Monografia com. Novaci; Alex. Ștefulescu Doc. slavo-rom. 1909, pag. 210; Biserica din Călești.

- ²⁵ Arhiv. Stat. Buc., Visteria 52/1830, pag. 78
- ²⁶ Arhiv. Stat. Buc., Ad-tive vechi 243/1830 p. 53; 215/1829 p.1.
- ²⁷ V.A. Urechia, Ist. Rom., vol. XII, pag. 213.
- ²⁸ Arhiv. Stat. Buc., Ad-tive vechi 2373/1814, pag. 18, 74v, 47v, 287; 4515/1830 pag. 2, 2v, 3; 4874/1831, pag. 5; 191 f/1828; 4046/1830, pag. 1; 4857/1830 pag. 2; 2154a/1814 pag. 34—36; Mss 95 pag. 71; Visteria 52/1830 p. 94, 95, 99, 70, 168, 185.
- ²⁹ Analele parlamentare ale României, tom. I, pag. I, 1831, Buc. 1890 art. XI Regulamentul organic al Țării Rom., Buc. 1847, p. 26; 4850/1830.
- ³⁰ Arhiv. Stat. Buc. Ad-tive vechi 4904/1831 p. 1, f și v.
- ³¹ Arhiv. Satt Buc., Visteria 4935/1832, p. 104, 121, 329; 332; 3261 și 2911/1831 p. 2; 4822/1830 p. 1; Ministerul de Interne indicele comunelor, 1873.

NOTĂ: Bibliografia cercetată fiind vastă s-a selectat și s-a grupat pe datele mai importante menționate în lucrare. Anexele nu au mai fost publicate în alte reviste, fiind inedite.

Aneza 1

Academia R.S.R. Mss 267, pag. 101, 102

1814 ian. 11

5 cărți către vătafii de plai:

Să fie cu îngrijire asupra ung. ce vin din părțile Transilv. și a țării ung. Viind a se așeza cu lăc. aici în țara dom. mele. Cîți vin la hotarul țării arătînd că voesc a-și așeza lăcuința aici în țară, să-i iei în scris cu numele, cinul și porecla și locul, cu arătarea locului unde voesc și trag a să așeza aici cu lăcuința. Să-i faci cunoscut isprav. jud. care să-i facă cunoscuți credinciosului boierului dom. mele biv vel pah. Nic. Brăiloiu isprav. de ung. din cele 5 jud. ot prez Olt.

Ms. 267 Ac. R.S.R. 101

Carte legată către Fotie P... ce ești orînduit cu cercet. ung. sud Gorj.

Sluga domniei mele Fotie Peșchegea? ce este orînduit cu cercet. ung. de la sud Gorj. Am văzut domnia mea înștiințare ce ai făcut către d-lui cinst. și credincios boerul dom. mele vel vist. că între jafurile ce s-au făcut ungurenilor, a-i fi găsit și pă un Solomon **Gearah**? suditul chesarcraesc, carele în silnicie au luat de la vrea cîțiva din ungurenii ce să află într-acel județ peste tal. 1000 în (timpul)* de cînd au apucat dă s-au scris la isprav. streinilor încoace. Și apucîndu-l să întoarcă banii la jăluitori înapoi, nu numai că s-au arătat cu gr. și nesupunere în puterea sudității, ci încă mai virtos s-ar fi gr... și de către clucer Grădișteanu isprav. acelu județ, care ispravnic i-ar fi dat și 14 din acei ungureni cu răvașile sale, ca să-i aibă dă posbușnici mai sus arătat(ului) Gearah. Iar către acest numit ispravnic, abătîndu-se cu totul de (la) ale sale datorii ar fi **caciradisit** cu visteria ca pă toți sudității care au apucat dă s-au scris la isprav. străinilor, îi va așeza la dajdie în rîndu cu țara.

Drept aceea, iată să fac porunca domn. mele osebită către stol. Const. isprav. acelu județ Gorj, ca să-ți dea tot felul de mîină de ajutor, mai întii să împliniți acei tal. 1000 de la Solomon **Gearah** sudit și prin meremeții isprav. streinilor *) diastimă

acestor 5 jud. să-i întorci înapoi ungurenilor de la care s-ar fi luat acei bani, de la care luînd adevărîntă de primire să le duci la Vist. domnească, precum și pă acei 24 ungureni ce dă către Grădișteanu s-au dat a fi poslusnici arătatului Gearah.

După ce le vei lua acele adevărînte dă la mîină, să-i dai supt oblăduire ispravnic. streinilor, ca să-i aibă ca și pă ceilalți ungureni, după poruncile dom. cele ce sînt primite acum osebit.

Iar cînd să va arăta numitul **Gearah** cu vreo împotrîvire și nu va răspunde acei tal. 1000, sculîndu-te, să iei împreună și pă acest Solomon **Gearah** și să-i aduci aici la dom. mea,

ca să răspundă la cele ce va fi întrebat, aducînd și tacrir curat dă toate cîte s-au urmat la această **madia** a **ungureni-**lor și dă către cine

Ac. R.S.R. Ms. 267, f. 102.

NOTA

ung. = ungureni în text

cuvintele subliniate = imprecise, probabile

Arhiv Stat. Buc.

Anexa 1 bis

Adtive-vechi

2154a/1814

Pag. 1

Cu **multă** plecăciune închinindu-mă sărut cinstita **mină** dumitale

Cu plecată scrisoare înștiințez dumitale că după cinstita poruncă ce **mi** s-a dat ca să fac **catagrafie** de Ungureni ce au început a ieși în țară de la o vreme încoace din părțile Transilvaniei următori fiind **am** făcut cercetare cu **amă-**nuntu și de câți s-au găsit întru aceste cinci județe făcînd catagrafie, iată trimisei **catastif** la domneasca Visterie de suma familiilor ce se află în fiecare județ cu numele și porecla omului și la ce loc s-au așezat cu lăcuința și deosebit câți sînt cu casele lor și câți cu capu. Mulți de acești ungureni au coborît printr-aceste cinci județe, dar cei **mai mulți** au trecut peste Olt pentru care înștiințez dumitale că după **lumin**atele porunci domnești ce s-au trimis către **dumnealor** boieri ispravnici a județelor și către vătășii de plaiuri ca să ia în scris pe toți ungureni ce vor coborî să-i făcă știuți. Nici îngrijire n-au avut nici ispravnicli, nici vătășii nici **mam** învrednicit a **primi** de la vreun ispravnic **vreo** însemnare măcar de un ungurean ci fiindcă și acum **câte** odată tot iese în țară ungureni ce se va găsi cu cale, să se trimită, porunci către d-lor vătășii plaiurilor ca oricînd se va ivi vreun ungurean să nu-i dea **slobozenie** a **merge** alurea ci să

aibă datoria cu plăiașii întradins să-i **trimită** la isprăvnicatul străinilor Ungureni ca să se treacă la catagrafia Ungurenilor și să fie știința la ce slobozie va să se așeze cu locuința și într-acest chip socotesc că nu vor putea a se mai învălui și cu toată plecăciunea sînt al dumitale plecată slugă.

1814 ghen 14

Porunci către vătășii plaiurilor,
pă ungureni ce se vor ivi să-i tri-
mită cu plăiași către ispravnic.

Arhiv. Stat. Buc.
Ad-tive-vechi
2254a/1814

Anexa 2

Pag. 2

— 1814 —

Catastif de Sîrbi străini, ce au venit acum într-aceste
cinci județe din părțile Transilvaniei

Pag. 3

sud Gorj

Sârbi străini ce au venit din țara nemțească aici în țară.

Familii

Holtei

1	—	Patiu sîrb Stănești de Jos
1	—	Iovan sîrbu ot tam
1	—	Neșa sârbu Copăceni
1	—	Nicolae Stoicu ot tam

Familii	Holtei	
1	—	Radu Sârbu ot tam
1	—	Stoian Nedelcu ot tam
1	—	Pătru Pencof ot tam
1	—	Radovici Neghiți ot tam
1	—	Petcu Cojocarul ot tam.
1	—	Ivan unchiaș ot tam
	Marcu Ivanov	ot tam
1	—	Vasile Miu ot tam
1	—	Țale Veni ot tam
1	—	Dobre Ioncea ot tam
1	—	Pârveu Nicola Slobozia delnicerului
1	—	Dumitru Sârbu sin Nistor ot tam
	Iovan sin Pârveu	ot tam
1	—	Mihai sin Vasile ot tam
1	—	Iancu Zetcovici ot Vădeni rumâni
1	—	Sipco ot tam
1	—	Mico ot tam
1	—	Rădoi Petcu ot Cartiu
1	—	Marcu Tudorovici ot tam
1	—	Țoca Sârbu ot tam
	Gheia Logon	ot tam

1	—	Vasile sin Tudor ot tam
1	—	Stoian Fon ot tam
1	—	Ivan Velicovici ot Tg.-Jiului
1	—	Gheorghe Cirmaşu ot tam
1	—	Marin Nicolai ot tam
1	—	Dumitru sin Gheorghe ot tam
1	—	Mişa Nicola ot tam
1	—	Marin sin Mişa ot tam
1	—	Dumitru sin Gheorghe ot tam
1	—	Ene sin Petco ot tam
1	—	Stoian sin Vasile ot tam
1	—	Dinu Dulgheru ot tam
1	—	Mineico Popovici ot tam
1	—	Pîrvu Popovici ot tam
1	—	Stamen Sârbu ot tam
1	—	Dumitru sin Gheorghe —
	Pârvu şi Mihai	ot tam
1	—	Căpitan Ioniţă Sârbu ot Măghereşti
1	—	Mihai Sârbu ot tam
1	—	Dinu Sîrbu ot tam
1	—	Stoian sin Stoian ot tam
1	—	Petre Coio ot tam
1	—	Stoian Ion Pei ot tam

Ărhiv. Stat. Buc.
Ad-tive-vechi
2154a/1814

Păg. 5

Cu multă plecăciune ĩnchinindu-mă
sărutăm cinstita mână dumatiale

După cinstita poruncă a dumnealor ce mi s-au trimis ca să fac cercetare pentru toți străinii ce s-au ĩnceput a veni din Transilvania și să-i iau ĩn chirie făcĭnd catagrafie de căți oameni pĭnă acum, iată trimisei catastih la domneasca Visterie ĩntre care sĭnt cincizeci și șase sălașe de țigani cu vătăful lor precum se arată ĩn catastih, care fiind din ținuturi crăinii au fost trecuți și ei ĩn părțile țării nemțești și acum au ieșit și ei ĩn țară și s'au așezat ĩn județul Gorjului. Meșteșugul lor este căldărăria și țambalăcu prin celelalte județe. Nu s-au arătat acest fel de străini fără numai la județul Gorjului și Mehedinți iar pe la schela Căinenilor mă ĩnștiințează zapciul străinilor de la Vâlcea că ar fi ĩnțeles cum că au trecut peste 200 : ĩn județul Argeș. Arată și străinii ce au coborĭt ĩn părțile acelea că sĭnt mulți aceștia ĩn țară dar din pricina iernii fiind mulți ĩnchiși de zăpadă n-au putut ieși rămĭind pĭnă ĩn primăvară. Pentru care nu lipsii a ĩnștiința dumatiale și mă rog să mi să trimită poruncă ĩn ce chip să urmeze cu acești străini mai ales cu țiganii aceia care s-au așezat ĩn județul Gorjului și cu toată plecăciunea sĭnt al dumatiale plecat slugă.

..... 1814 ghen 5

Trimis catagrafia :

Ungurenilor	265
a sârbilor	127
a sălașe de	
țigani	56